

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Helyben:	Vidéken:	Dr. HEGEDŰS LORÁNT.	DEBRECZEN,
Egy héra. . . . . 1 kor. Egy héra. . . . . 1 kor. 50 fill.		Kiadók és laptulajdonosok:	Piacz-utca 49. szám.
Negyedévre 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . . . 50 .		HOFFMANN és KRÖNOVITZ.	

Hidegvér

Debrecen, november 28.

Az ujságok legkedvesebb hire most kétségtelenül az lenne, amely azt jelentené, hogy a háborus aggodalomra már nincs semmi ok. Sajnos, tiszta újságírói lelkiismerettel ezt még nem írhatjuk meg. A feszültség egyik nap enyhül, a másik nap fokozódik és ez így lesz egy ideig, amíg az összes kérdések nem tisztázódnak, vagy pedig a rosszabb eshetőség következik be. Minden komoly hír mellett azonban lehetetlen észre nem venni, hogy eddig a nagyhatalmak részéről minden megtörtént a fegyveres összeütközés kikerülésére. Ha a biztató tárgyalások hátterében mégis csapatösszevonások és csapatkiegészítések történnek, ezt az óvatosság és a minden eshetőségre való fölkészülés parancsolja s ebből biztos háborura nem lehet következtetni. A konfliktusnak több méregfogát vagy kihúzták — így a prizrendei konzul dolgát — vagy pedig erősen letompították. Ez utóbbit jelenti az, hogy az osztrák-magyar monarchia minimális követeléseinek elintézését állítólag nem kívánja azonnal, hanem bevárja a Balkán háboru végét.

Akármennyire jogosult az aggodalom és akármilyen alkalmasak annak hullámozására az egymást követő hírek, — ezt nem szabad fokozni fölösleges nyugtalansággal, ijedtséggel. Ennek jelei a legnagyobb ve-

hemenciával Ausztriában nyilatkoznak meg, amit az osztrák képviselőházban elhangzott interpelláció és az osztrák pénzügyminiszternek erre adott válasza illusztrált. Hogy nálunk is tapasztalhatók ilyen jelenségek, azt Teleszky pénzügyminiszternek egy újságíró előtt tett, megnyugtató irányu nyilatkozata mutatta.

A mi generációnk nagy része még nem látott háborut s így érthető, hogy arról alkotott fogalmait a középkori csaták leírásából meríti, amelyek a győztes csapatok szabad zsákmányolásáról, megállíthatatlan fosztogatásairól szólnak, amelyekben nem kímélték a barátok borát és a gazda oldalas szalonnáját. A mai háborukban a magántulajdont védi a nemzetközi jog, ép úgy, mint a hadifoglyok életét, a konzulátusok biztonságát. Hogy ez a nemzetközi jog mennyire respektálandó valami, a prizrendi konzul ügyénél megnyilatkozott izgalom mutatta. A mai háboru csak katonák és katonák között folyhatik le s a zsákmány is csak arra terjedhet, a mi a katonákhoz tartozik: fegyverek, ágyuk, municiók, az ellenség élelmiszere és hadi kincstára.

Ha tehát a legrosszabbra kellene gondolni, amitől még hála Istennek messze vagyunk és ami remélhetőleg kikerülhető lesz, akkor se lehet attól tartani, hogy ami értékeink elértéktelenedjenek; hogy a mi bizalmat és biztonságot nyújtott eddig, abban most kevésbé bizzunk; vagy elzárkózzunk

a rendes fogalomtól és olyan életre készüljünk, mintha vége lenne a világnak. A háborus veszedelem legkisebb okot se adhat arra, hogy a betevő a pénzét féltse ott, ahol eddig biztonságban tudta, hiszen a mint az osztrák pénzügyminiszter mondotta, — a betétekhez még az ellenség se nyulhat, annál kevésbé lehet ok arra, hogy az arnyepézt jobb szeressék a bankjegynél, amikor a mi bankjegyeinknek megvan az ércfedezete, a mely megint szent és sérthetetlen. Az ilyen fölfogás a kis intelligenciájú emberek között ugrathat; az intelligenciának az a feladata, hogy egyfelől maga fölülemelkedjék az ilyen alap nélküli nyugtalanságon és hogy a nálánál alacsonyabb színvonalu embereket fölvilágosítsa, higgadtabb lelkiállapotra intse. Ez a nyugtalanság csak sulyosbitja az amugy is nehéz helyzetet és ennek kerülésére az egymásra utalt emberek között nagy szükség van. Hogy a háboruban álló államok mennyire kímélik a maguk népének gazdasági erejét, arra elég bizonyosság, hogy ezek is külföldről szereznek hadi kölcsönöket, az pedig, hogy a külföld ad nekik — legutóbb Törökország vett föl nagyobb hadikölcsönt, — arra vall, hogy a külföldi tőkés, a háboru idejére is megtartják bizalmukat.

E mellett azonban a háboru kitörésétől még nem kell tartani. Nálunk a békés állapot is nagy fegyveres készenlét mellett történik; hogy a nemzetek közötti viszályok

LEGJOBB FEHÉRNEMŰEK FEKETÉNÉL.

Favretto modellje

Írta: Hevesi József.

Favrettóról beszéltünk, az olyan korán elhunyt velencei nagy festőről, akiben egy új Tiepolót látott egész Olaszország. A velencei életnek, a laguna város pompás típusainak volt ő is a festője és ecsetjének szingazdagsága egyenesen a Tizian színeire emlékeztet.

Sokan ültek a kis trattoria kerek asztala mellett, a „Bon Vecchiati“-ban, akik kedves emlékét őrizték. Kegyelettel gondoltak rá itt borozgató egykori pályatársai és mindenki tudott róla valami kedves vonást. Irigység és kicsinyes féltékenység nélkül itélték oda a pálmát elhunyt pályatársuknak.

Carpi, egy amateur, aki mindig művészek között forgolódik, boldogan jegyezte meg:

— A legszebb skizze az én falomon lóg: „A kalitka.”

Személyes tisztelője voltam magam is Favrettonak, gyakran voltam vele egy társaságban és nagyon szerettem volna látni Carpi vázlatát.

Magát a festményt igen jól ismertem. Meghívott magához.

— Az irodámban legyen szerencsém. Jelentéktelen kis bureaut fog látni. De azért elég nagy bányákat igazgatunk innen, Favretto vázolata az íróasztalom fölött lóg. Nagyon szeretem, ha mindig a szemeim előtt van. Kedves emlék, érdekes történet fűződik hozzá. Ha meglátogat, majd elmondom.

*

Másnap már ott voltam az Accademia della Belle Arti mellett egy kis utcában és csöngettem Carpi ajtaján.

Jelentéktelen kis ház volt. Semmi sem árulta el, hogy a legnagyobb velencei cégek egyikének székhelye. Beküldtem névjegyet, Carpi maga sietett elém és bevezetett írószobájába.

Csakugyan szűk kis szoba volt, de rafinált művészi érzékkel berendezve. Minden butordarab, az elhelyezés, a berendezés árulta, hogy finom izlésű amateurnak az otthonában vagyok. A kis szoba tul volt halmozva képekkel, szobrokkal.

Egy sarokban szép állványon a házigazdának arcképe, melyet elsőrendű olasz mester festett.

— S'accomodi — mondá szíves házigazdám és a nagy szönyeges pamlagra mu-

tatott — azaz, hogy pardon, ne üljön le! Tudom, hogy kíváncsi a „Kalitka“-ra. Tesék itt van!

Íróasztala fölött a falra mutatott.

Rögtön ráismertem Favretto vázlatára. Tollrajz. Finoman kidolgozva. Egy varróleány fejét lehajtva egy kalitka fölé, egy kis fiúval együtt kíváncsian nézi a kalitka foglyát, egy kis madarat. A festményen, mely ezután készült, a művész mitsem változtatott. De az arc vonásai itt, tollrajzban sokkal subtilisebbek, finomabbak. Látszik, hogy szép modellje lehetett.

Sokáig szerelmesen néztem a kis remekművet.

— Igazán irigylem magától ezt a gyöngyszemet, — mondám házigazdámnak, akinek láthatólag igen jól esett az én lelkesedő csodálkozásom.

— Ugy-e szép?

— Gyönyörű!

— Tőle kaptam, magától Favrettótól. Nagyon szomorú volt, mikor adta. Tudom, látom, hogy érdekli önt, hát elmondom, hogy történt. De előbb gyűjtsen rá!

(Folyt. köv.)

idején ezt a készenléletet erősebbé, biztosabbá tegyék, azt ugyancsak a fegyveres béke természete hozza magával s ebből még nem lehet a tényleges összeütközésre várni. A háboru nem érdeke sem az államfőknek, sem a kormányoknak, sem a hadseregnek; ellenben kiszámíthatatlan kárát jelenti a hadviselő országoknak, olyan veszteségét, amelyet a győzelem esetén kapott hadisarc elenyésző mértékben térít meg. Ezt tudják mindenütt, még ott is, ahol tendenciózus hirdetések a „nép háborus kedvéről”, „hadi lelkesedéséről” próbálnak jelenteni. És ezért a háboru elkerülésére mindenütt megteszik, meg kell tenniük, amit lehet. Európa nem adozhatja föl évtizedek haladását egy háboruért, a háborut pedig se nemzetek, se diplomata hűsége egymagában nem idézheti elő. Nincs kizárva, hogy mégis ránk szakad; de ennek elhárítására minden megtörténik, amire mód van. Ezért nincs ok a kétségbeeső ijedtségre és még kevésbé arra, hogy a nyugtalanokodással már előre több bajt okozunk, mint amennyit maga a háboru hozhat magával.

Választási harcok

Mayerszky Mihály jelölése

A város több kerülete közül a Varga-utcai kerületben is városatyaválasztás lesz decemberben. A végrehajtó bizottság hosszas és beható megfontolás után megtalálta a legméltóbb és legalkalmasabb embert a városatyaságra **Mayerszky Mihály** személyében, akinek egyéni kiválóságai mindenki előtt ismeretesek munkájából, életéből.

És a törvényhatósági bizottságnak szüksége is van **Mayerszky Mihályra**, szüksége van az ő tudására, műszaki képességeire.

A végrehajtó bizottság most jelöltje, **Mayerszky Mihály** megválasztása érdekében a következő felhívást intézte a kerület választópolgárságához:

Tisztelt Polgártársaink!

Nemsokára alkalmunk lesz arra, hogy mint e város adófizető polgárai, legszebb polgári jogukat, a városatyaválasztás jogát gyakorolhassuk. E jogunk helyes felhasználásával érhetjük el azt, hogy arra méltó ember nyerve el képviselőtünket, olyan ember, aki a képviselői megbízatást igazán komolyan veszi és e megbízatással reá ruházott kötelezettségeket a város polgárai érdekében lelkiismeretesen teljesíti. Ha az V-ik választókerület képviselői mandátumát ilyen lelkiismeretes kézbe óhajtjuk lenni, úgy adjuk szavazatunkat

MAYERSZKY MIHÁLY

helyivásuti igazgatóra, a komolv munka emberére, akinek puritán jelleme valóban közismert és éppen ezért bizonyítani nem is szükséges. Bizonyítja ezt az ő hosszu, lankadatlan munkássága közéleti pályája, melyen a köteleességtudás és az alkotni vágyás volt mindig az irányítója. **Mayerszky Mihály** széleskörű tudás, sok tapasztalat és a műszaki dolgokban való nagy gyakorlati jártassága is predestinálja a városatyai tiszttségére, továbbá az a tény, hogy ő a polgárság érdekeit tettekkal tudja védeni. Bebizonyította ezt legutóbb a homokkerti villamos ügyénél is, melynek legközelebbi megépítése főképpen az ő érdeme, mert ő volt az, aki belátva e villamosvonal szükségességét, egész tekintélyének és erejének latbavetésével keresztülvitte azt, hogy e vonal **sürgősen** megépüljön. És úgy, mint ebben, a legkisebb dolgokban is a tettek és alkotások embere ő. Ha tehát polgári jo-

gunkat méltó módon kívánjuk gyakorolni, úgy i. évi december hó 13-án adjuk le szavazatunkat

MAYERSZKY MIHÁLYRA,

az V-ik választókerület városatya jelöltjére.

Debrecen, 1912. évi november hó.

A végrehajtó bizottság.

Ítélet az ellenzék fölött

A képviselőház ülése

Návay Lajos ma teljesen azonosította magát a nemzeti munkapárt álláspontjával és kiméletlen, de igaz kritikát mondott az ellenzék politikájáról. Rámutatott arra, hogy az ellenzék nemcsak képviselőházban vesztette el a csatát, hanem az ország támogatását sem sikerült megszereznie.

Maró szatirával ostromozta a baloldalt az a különben évtizedekre visszanyúló taktikáját, hogy minden ellenkező véleményű embert hazaárulónak nevez ki.

Mint a koalíciós elnökség tagja hitelesen megállapította továbbá, hogy a koalíciós elnökség Potocsnyik képviselő kizárásának alkalmából éppen úgy igénybe akarta venni a karhatalmat, mint a jelenlegi elnökség tette. Az elnök már rendelkezett és ha a karhatalomra sor nem került, úgy az nem az elnökségen mult, hanem azon, hogy az erőszakos behatolást meg nem kísérelte.

Návay hatalmas érveket fejtett ki még a közigazgatás modernizálása és államosítása mellett. A képviselőház volt elnökének beszéde gazdag tartalmánál fogva súlyosan esik a latba és ez ellenzéknek politikailag ma nagyon rossz napot szerzett.

A képviselőház ülésének lefolyásáról fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

Elnök **Tisza István** gróf. Elnöki előterjesztés nem lévén, mindjárt áttért a Ház a jövő évi költségvetés tárgyalására.

Madzuránics horvát képviselő horvátul beszél.

Tisza István elnök: Az 1868. évi 35 törvénycikk 58. szakasza megengedi, hogy a horvát képviselők horvátul beszéljenek. Ebben a jogukban senki sem korlátozta őket a multban sem és a jövőben sem fogja korlátozni senki. Meg kell azonban jegyezni, hogy a Ház tanácskozása és egymás megértése szempontjából nem tartom helyesnek, hogy a horvát képviselők horvátul mondják el beszédeiket. A Ház elnöksége és tisztikara nem tartozik tudni horvátul és így a horvát beszédek elhangzanak anélkül, hogy azt bárki is megértené és arra felelni tudna. Reméli, hogy a horvát képviselők a jövőben szem előtt fogják tartani az általa most elmondottakat és a jövőben beszédeiket magyarul fogják elmondani. (Helyeslés.)

Rakovszky Iván polémizál **Mihályi** Tivadar tegnapi beszédével, aki azt mondta, hogy ha a haza veszélyben forogna, a nemzetiségek is a haza védelmére sietnének.

Vajda Sándor (nemzetiségi) a nemzetiségi sérelmeket teszi szóvá.

Mihályi Tivadar (közbeszól.)

Tisza István elnök: Felkérem **Mihályi** képviselő urat, ne zavarja a tanácskozást.

Mihályi Tivadar: Ne provokáljanak bennünket.

Az elnök **Mihályit** rendreutasítja.

Vajda Sándor folytatja beszédét. A felállítandó új görög katolikus püspökség sérti a románok vallási érdekeit. A kormány a püspökség felállításával előidézi a románok

békéltenségét. Ezek inkább készek vallásukról lemondani, semhogy elfogadják az új magyar görög katolikus egyház rendelkezéseit. (Az elnöklést **Jankovics Béla** elnök veszi át.)

Návay Lajos: Bizalommal viseltetik a kormány iránt. A június 4-iki eseményekért együtt vállalja a felelősséget. Sajnos, hogy ez eseményeknek be kellett következni, mert az obstrukció, amely rendszer akart csinálni a parlament munkájának megakasztásából, előkényszerítette azokat. Híve a közigazgatás államosításának, a liberális és demokratikus választójognak.

Az ülés háromnegyed kettőkor ért véget.

Hajdu Béla kollektív kiállításáról

Hogy Debrecen nemcsak az irodalom, hanem a művészet terein is terem tehetségeket, arra fényes bizonyíték **Hajdu Béla** festőművész. A debreceni közönség előtt eddig sem voltak ismeretlenek **Hajdu** képei, hisz a Hunnia műteremben kiállított alkotásai között több debreceni portré van, amelyek a rajz biztonsága a kiváló rajztanár-ra, a vonalak lágyasága s a tónus finomsága, a fölényes művészre vall.

Hajdu Bélának egyik legbiztosabb terepnuma a pasztell. Csodás szépségeket tud kibogozni a pasztell egyszerű eszközeivel, az árnyalásoknak és színhatásoknak olyan gazdagságát varázsolja elő, hogy az ő pasztell portréjai versenyre kelnek a legkiválóbb olajpiktúrákkal. Két gyermek fej, egy debreceni asszony portréja, dr. **Tüdös Kálmán** főorvos és leányának arcképe egy hatalmas talentum erejének megnyilatkozásai. **Hajdu Béla** pasztelleiről még sokat fogunk olvasni a fővárosi és külföldi lapokban, mert, hogy **Hajdu** művészete ajtót fog magának vinni Debrecenen túl is, az kétségbe sem vonható.

A pasztell mellett az akvarellt használja szívesen **Hajdu**. Ami finomságokat a pasztell portrék visszatükröznek, hangulatba sűrűti a vízfestményein. Tengeri tájképek, erdei részletek, bokros tájak, sziklák kelnek életre **Hajdu** ecsetje alól.

Délutáni hangulatai lebilincselik a nézőt. Az esti színeknek, alkonyi tónusoknak annyi szépségét verik vissza az akvarelljei, hogy mind megállítják a szemlélőt. Tengeri tájképei hasonló művészi megnyilatkozásai eredeti egyéniségének. A csöndes tenger, a tenger vizén gubbasztó vitorlások drága emlékek szimfóniáját zengik mindenkinek a lelkében, aki valaha tengert látott. De a hullámok játéka épp annyira előviharzik az ecsetje alól, mint a szunyadozó vizek. Megfogják az ember szívét és rabszolgájává teszik a festő érzelmeinek, hangulatainak.

Fel kellene sorolni egyenként azt a hatvan-hetven képet, amelyek **Hajdu Béla** kollektív kiállításán szerepelnek, hogy igaz képet adjunk művészetének gazdagságáról.

Néhány krétarajz egészíti ki a kiállítást. Ezek az apróságok, jelentékteleneknek látszó rajzok is gyönyörű alkotások. Meg kell ismerni minden művészet szerető embernek **Hajdu Béla** képeit, hogy tanui legyenek egy Debrecenből induló művészi pályának. **Hajdu Béla** képeire még büszkének lesznek a debreceniek és azok a nagyon mérsékelt áru piktúrák, melyeknek árait nagyon is a mai pénzvízszonyokhoz szabta **Hajdu**, nem is nagyon távoli időn belül, igen értékes darabjai lesznek a debreceni uriházak falainak.

Hajdu Béla képei — bizonyos vagyok benne — meg fogják törni azt a nemtörődömséget, amely Debrecen közönségét jellemzi művészeti dolgok iránt. O—h.

A HÁBORU

Bolgár-török fegyverszünet

A balkáni eseményekről a következő táviratok számolnak be:

ALBÁNIA FÜGGETLENSÉGE.

Róma, november 29.

A Stefáni-ügynökség jelenti Valonából, hogy az albán delegátusok, a kik Izmail Kemal bey elnöklésével Vlora előkelő albán vezérférfiu házában összegyűltek, ma **proklamálják Albánia függetlenségét. A lakosság nagy lelkesedése közben kitűzték az épületekre az albán zászlót.** A lakosság hozsuzu menetben nemzetid alokat énekelve az olasz és osztrák-magyar konzulátus elé vonult, ahol viharos ovációban tört ki.

ÚJ SZERB SEREG.

Bécs, november 29.

A Südslavische Korrespondenznek jelenik Belgrádból: A hadvezetőség a legnagyobb erőfeszítéssel igyekszik új sereget talpra állítani. A két jövő évbéli korosztályos ujoncokat sürgősen behívták és minden tartalékos tisztet fegyverbe szólítottak, ugyszintén a katonarvosokat és katonai hivatalnokokat is. A bolgár fővezérletnek azt a kérését, hogy a szerb hadügyminiszterium sietve küldjön segédcsoportokat a keleti harc tere, a szerb fővezérlet nem teljesíti.

TERJED A KOLERA.

Odessza, november 29.

A bakteriologiai vizsgálat megállapította, hogy a boston nevű angol gőzös egyik fűtője, akit a helybeli kórházban ápoltak, ázsiai kolerában betegedett meg. Ez már a második koleramegbetegedés a gőzöson.

FEGYVERSZÜNET.

Belgrád, november 29.

A fegyverszünetet tegnap megkötötték. Konstantinápolyból még nem erősítették meg ezt a hírt.

LEMONDANI DURAZZORÓL.

Berlin, november 29.

Belgrádban már kezdik belátni, hogy Szerbiának Durazzóra való igényéről le kell mondania, mert ezt a kikötőt nem kaphatja meg.

A HATALMAK SZERBIA ELLEN.

Bécs, november 29.

Itteni jól értesült körökben kijelentik, hogy e percben eszmecsere folyik a hatalmak között egy Belgrádban eszközlendő demarche-ról, melyben a hatalmak kijelentnék Szerbiának, hogy Ausztria-Magyarország álláspontját a kikötőkérdésben teljesen jogosultnak tartják.

BULGÁRIA KÖVETELÉSE.

Belgrád, november 29.

Jól értesült körökből hírlik, hogy azok közt a feltételek közt, melyeket Bulgária a portával szemben felállított, Szerbiára nézve San Giovanni di Meduától Durazzóig terjedő tengerpart és Albánia belsejéből is megfelelő földszáv szerepel.

OROSZORSZÁG SZERBIA ELLEN.

Berlin, november 29.

Diplomáciai körökben beszélik, hogy az orosz kormány elhatározta, legközelebb erős nyomást fog gyakorolni Belgrádban, hogy békés hangulatra bírja a szerbeket.

Belgrád, november 29.

Minthogy eddig az a téves hír terjedt el a sajtóban, hogy Szerbia katonai okokból követeli az adriai kikötőt, a szerb kormány kommunikét fog kiadni, amelyben ki fogja jelenteni, hogy Szerbia tisztán csak kereskedelmi érdekeit akarja az Adrián kielégíteni. A szerb kormánynak ez az álláspontja Ausztria és Magyarország kereskedelmi érdekeinek is megfelel, mert ily módon a jövőben a kereskedelem a két ország között sokkal élénkebb és nagyobb lesz, mint a múltban volt.

Belgrád, november 29.

A szerb csapatok elfoglalták Vibrát.

Belgrád, november 29.

Az Üszkübben volt hetedik török hadtest pénztárosa, Netzy bey, aki most a Belgrádba hozott foglyok között van, a szerb csapatoknak Üszkübbe való bevonulása alkalmával ötvenezer franknyi török állampénzt elrejtett egy üszkübi olasz kereskedőnél. A szerb hatóság ezt megtudta és a pénzt hadizsákmányként lefoglalta.

A balmazújvárosi rejtélyes gyilkosság az esküdtek előtt

— Első nap —

A balmazújvárosi csendőrség egy bravuros nyomozásáról adtunk számot annak idején. — Még a múlt év december első napján nyoma veszett a balmazújvárosi határban, Kállay Sándor debreceni lakos tulajdonát képező tanyán Szabó István 22 éves kocsisnak. Szabó Mihály és István bérlik ezt a tanyát és ezek szolgálatában állott a nyomaveszett ifju kocsis. A csendőrség erélyesen vette kezébe az eset szálaít, azonban semmi biztos nyomot, ami az eltűnést megmagyarázta volna, nem kapott.

Öt hosszú hónap telt el azóta s akiknek a fiu eltűnésében részök volt, már teljes biztonságban érezték magukat. — Amikor az eset szemtanui lelki kényszer hatása alatt, nem törődve kéréssel, fenyegetéssel, vallomást tettek s a csendőrség kezére adták a tetteseket: Szabó István balmazújvárosi gazdát és ennek cselédjét, Guta Jánost.

Ujj Gábor, a meggyilkolt cseléd társa, a ki tudott az esetről, de gazdájától való féltelmében titkolta azt, bünpalástolásért került a vádlottak padjára. Mig Szabó János, aki rokona Gutának, a hatóságot akarta félrevezetni azzal, hogy elhíresztelte, mikép a kegyetlenül meggyilkolt kocsisal Debrecenben találkozott.

A debreceni kir. törvényszék előtt ma vonult fel a megdöbbenő véres bűnügy a maga egész kegyetlenségében s akik ma végighallgatták azt a hidegvért és kihívó vakmerőséget, mellyel a tettesek a bizonyítékok halmozásával szemben is megmaradtak a konok tagadás utján, megdöbbenve távoztak a tárgyalásról.

Bírák, esküdtek, védők.

Az esküdttöróság a következőkép alakult meg:

Elnök: Tóth Aurél, szavazóbírák: Ujlalussy József és Jeney György kir. törvény-

széki bírák. A vádat Gáthy Bálint kir. ügyész képviseli.

Rendes esküdtek: Hajós Géza, ifj. Deák István, Eisler Mór dr., Polgári Márton, Balogh István, Bundi Sándor, Szilágyi Gábor, Orgován János, Láva Sándor, Halasi Péter, Tóth Gergely, Erovics Gyula.

Pótesküldtek: Adamcsak István, Barna György.

Védők: Kardos Samu dr. védi Szabó Istvánt, Guta Jánost védi Csáthy Dezső dr., Ujj Gábort védi Kertész Miklós dr., Szabó Jánost védi Fejér Ferenc dr. helyettese. Magánérdekeltek képviselője Fényes Samu dr. budapesti ügyvéd.

Elnök a formások elintézése után a borzalmas eset főszereplőjét, Szabó István gazdát vezetteti be.

Tagadnak a gyilkosok.

Szabó István gazda nem érzi magát bűnösnek. Többször akarta jelenteni az esetet, azonban a gyermek anyja azt mondta, várjunk pár napig, ne jelentsük. Decemberben azt kezdték suttogni a faluban, hogy nem tünt el a fiu, csak megölték. A dohányosok mondták, hogy felássák. Söregi Józsefné jelentésére kihallgatták úgy őt, mint Guta Jánost. Persze tagadtak, erre egy csendőrségnél, mint többször Debrecenben is az ügyésznél bennjárt és hamis tanuzásért akart feljelentést tenni Söreginé ellen.

— Sarmaság csendőr járt ott egy izben, ennek mondta, Egerben van a fiu.

— Május 3-ikán otthon volt?

— Szabó Titusz egy csendőrtársával kijött, felkérték a törvény nevében, senki se ki, se be ne mehessen. Másnap megint Sarmaság több társával és Ujj Gáborral alkonyatkor megjelent a tanyán, ásót kért és lámpát. — Szabó később hazajött és azt mondta: Na, Szabó ur, meg van a kocsis! Erre azt mondtam: Nem lehet az! — Folytatták az ásást, majd mikor előkerült a hulla, azt mondta az egyik csendőr: Na, Szabó ur, el van fogva! Péntek estétől szerdán reggelig volt fogva.

— Bántották a csendőrök?

— A böszörményi csendőr pofozott.

— December elején otthon volt-e az öcscse?

— Ujvároson volt.

— Forgópisztoly volt-e ott?

— Volt, Szabó Istvánnak. Ezt onnan tudia, hogy egyszer, mikor munkából hazajött, az ágy szélére ült és töltögette a fegyvert Szabó. —

— Kinek volt még fegyvere?

— A nemzetes urnak. Ez künn volt a tanyán, a kulcs is ott volt. De ő nem tudja, hol állott ez a kulcs. Tagadja, hogy a bérését meggyilkolta volna, vagy csak arról tudomása is lenne.

5 perc szünet.

Szünet után Guta János vádlottat vezetik elő.

Huszonegy éves. Nem érzi magát bűnösnek. Szabó István szolgálatában állott januártól decemberig. Megunta a szolgálatot, hazament apjához Balmazújvárosra. Márciusban azonban visszament hozzá és ott volt, amíg le nem tartóztatták.

Szabó Istvánt jó cselédnek mondja, aki neki is jó cimborája volt. Olyan „gálánt“ ember volt, „Aranyhaju“-nak nevezte el. — De azért nem haragudott rá. A cselédség között jó viszony volt. Ő volt az „első kaszás“, de a lóhoz Szabó István értett legtöbbet.

Folyton ismétli a kérdésket.

Elnök figyelmezteti, hogy egyenesen feleljen.

— Mely időben volt tengeri morzsolás?

— Este 7-től 9-ig morzsoltak. Ujj Gábor ment előre, utánnuk mentek a többiek. Akkor este a két gyerekkel ment el. Szabó ünnepi ruhája az ölben volt. A szeredása az aító mellett állott. Hajnali két óráig aludt, a gazda költötte fel. Azt kérdezte: Szabó István nem mondott valamit? Erre a gazda azt mondta,

Megkezdődött a karácsonyi nagyvásár

LANTOS Csipkeáruházában Sas-n. 4. Tiszta selyem harisnya minden színben, párja 6 korona.

elment dohányért. Igen, mondtam, nekem nem szólt semmit. Ő nem érdeklődött, mert azt mondták, elvitte szeredását, elment Debrecenbe. Mikor januárban hívták a csendőrséghez, akkor is azt mondta, nem tud róla semmit. Ujvárosban letartóztatták, a csendőrök kizárták.

Elnök: Mese ez, fiam. Maga ezt sohasem mondta. Annyit mondtott csak, hogy diktálták, mit mondjon. Hites emberek fogják mondani, hogy ott voltak a kihallgatásánál, nem nyult magához senki.

A vizsgálóbírónál is beismerte az egész gyilkosságot.

Elnök: Itt mért ismerte be?

— Mert a csendőrök mondták, hogy adja be.

— Maga már kiszabadult a csendőrségtől, tudta, hogy a vizsgálóbírósnál nem kinozzák.

Elnök felolvassa beismerő vallomását.

— Ezt mondta maga a vizsgálóbíró előtt?

— Ezt. De ez nem igaz. Juliusban ezt a vallomását visszavonta.

— Miért?

— Éjszaka történt, nem tudja, hogy történt.

— A tanyában volt forgópisztoly?

— Nem, nem látta soha. A kétszövű fegyvert ismeri. Az Kállay nemzeti uré.

— A csendőrök május 5-én kivették a tanyára, ott beismerte a gyilkosságot. Gazdája igen mérges természetű, egyik cselédjét már le akarta ütni. Most is fél tőle. Mert őt is le akarta ütni.

— Nem a büntetéstől való félelem tartja vissza?

— Nem.

— Eltérés volt I. és II. rendű vádlott vallomása között. Ez utóbbi azt mondja, hogy a gazda költötte fel, míg ez azt mondja, hogy izzadt volt és így felesége költötte fel a cselédet.

Guta János fenntartja vallomását.

— Mig ott volt, beszéltek-e az eltűnt Szabóról?

— Beszéltek. De akkor azt mondta a gazda: „Ne hagyj magad őriiteni!”

Egy vádlott, aki vall.

Ujj Gábor: azzal van vádolva, hogy dacára annak, hogy tudott róla, nem mondta el. Igaz ez?

— Igaz. 1911. évben lépett be úlévkor. Szabó Mihály fogadta fel kocsisnak. — Szeptember 17-én jött oda Szabó István kocsisnak. Még Ujj István és Szekeres János voltak Szabó Mihály szolgálatában. Ő is jó, tréfás embernek ismerte. „Dézsás oláh“-nak nevezte őt. Mig ő „benfités“-nek nevezték, mert bejárt a konyhába segíteni a gazdasszonynak mosogatni. Az asszony goromba volt hozzájuk. Szabóhoz azonban jó volt. Ezt gazdája nem jó szemmel nézte. Egy alkalommal, októberben meg is fenyegette a kocsist: „Ide gyere be többet!”

— Volt-e valami baja a meggyilkolt emberrel?

— Neki nem, de Guta Jánossal összeveszett, sőt öltre is mentek. Aztán sokáig haragban voltak. Ez december előtt egy nappal történt. December 11-én vacsora után kukoricát morzsolt a cselédség. Kilenc óráig morzsoltak. Holdvilágos, enyhe este volt, egy kis felhőzet uszkált az égen. Az istálló felé igyekeztek. Az elhalt azt kiáltotta: „Hol megy már a dézsás oláh?” Ő nem szólt rá semmit. Szabó István gazda később megrugta a kocsist. Ez azt mondta: „Ne rugdosdódiék...” Az visszafellett: „Miért ne rugdosdódiék?” — Aztán megfogta és odaszólt Gutának: „Hozzál valamit, had ütöm agyon a kutvát!” Guta az ól szegletéből hozott egy vasásót. Szabó István elvette és kétszer föbe vágta a kocsist, aki már az első ütésre leesett. A földön még egyet vágott rá. A gazda odament és így kiáltott: „Még is él ez a gazember!” Majd odaszólt Gutának: „Hozz valamit, üss rajta még egyet!” Ez hozott egy tömőfát és két kézzel ütött rajta egyet. Aztán bement az öreg Szabó

Mihály házába, ahonnan egy puskát hozott ki. Evvel két lépésről célbavette és föbelőtte az elhalt embert. Majd a fegyvert visszavitte. Ezeket ő 20—25 lépésről látta és hallotta a leütött kocsis nyöszörgését. Akkor Guta két saroglyarudat hozott, erre rátették a holttestet és elvitték a hullát. Szabó fogta a lábát, Guta a fejét. A répagödörhöz vitték. A továbbiakat nem látta, mert messze volt. Aztán visszajött Guta és azt mondta: „Te, ne merj szólni, mert így és így jársz!” — Aztán elvitte az elhalt szeredását és más felöltőjét, csak a bundája, meg a csizmája maradt ott. Aztán ő lefeküdt aludni. Egy fertály óra múlva jött a gazda Gutával, áthívták az istállóba, ahol azt mondta: Ne merj szólni, mert titeket is mellé teszek! Ne féljete, elalszik ez!” Aztán neki ötszázat, Gutának hatszázat ígért és azt is mondta, hogy a szoboszlai dülön is eltett már egy embert. Másnap délelőtt pedig a véres szalmát a gazda és Guta betaposták a trágyába.

— Az ígért ötszáz koronából kapott valamit?

— Hatvan koronát, apró részletekben. — Május másodikáig volt Szabó szolgálatában, aki azt mondta, ha elmegy, agyonveri. — A pénzből egy öltöző ruhát, egy órát vett.

— Mielőtt letartóztatták, az ügyre vonatkozólag hallgatták-e ki?

— Januárban kihallgatták a csendőrök, de mert félt, hogy Szabó István agyonüti, nem merete megmondani.

— Később hol volt letartóztatva?

— A községházában. Félt a csendőröktől, hát megmondta az igazságot. Azt is megmondta, tudja, hol a holttest. Ki is ment Jankó Mór őrmesterrel és társaival a tanyára. Ez a gazdától ásót kért és ő megmutatta, hol van a hulla.

— Honnan tudta oly pontosan a hulla fekvését?

— December 2-án répáért ment és látta, hogy ott új ásás van.

— Később beszéltek-e az esetről?

— Decemberben odajött a gazda és azt mondta: „Te, kiderül a dolog és bemegyünk Debrecenbe, én ott se vállalkozok semmit. Te fiatal ember vagy, vállald magadra, adok 2000 forintot.” Azt mondtam, ezt nem tehetem. — Ki is tanított, hogy mondiam, éjjel felkelt Szabó István, agyba-főbe rugott, én vasvillát kaptam, erre ő pisztolyt vett elő, rámszógezte és így ütöttem le és elvéve a pisztolyt, föbe löttem.

— Szabó Mihályék akkor éjjel a tanyán voltak?

— Nem. Ujvárosban voltak. Majd elmondja, mikor a vizsgálati fogságból kiszabadult, Guta nővérével találkozott, aki azt mondta, hogy egy revolvert találtak, melyre ráfogták, hogy az övé. Erre azt mondta, ha én rá nyomják a dolgot, annvira emelje a kalapját Szabó István gazda, mint a kisló, mert én szenvedek a gazdáért.

DÉLUTÁN.

Elnök Szabó Istvánt és Ujj Gábort kivezetetti. — **Guta** Jánoshoz: Maga délelőtt azt mondta, hogy fél a gazdájától, aki magát is leütötte volna, ha idejekorán nem védekezik. Mondja meg, melyik vallomása az igaz. Amit a vizsgálóbíró előtt tett, vagy amit ma mondott?

Guta: Megmarad tagadása mellett.

Szabó János azzal van vádolva, hogy beszélt valakivel, akiről azt állította, hogy az a megölt kocsis volt. Guta János unokatestvére. Téli vásáron beszélt Debrecenben Gutával, aki azt mondta, nem tud semmit a kocsis dolgáról. Szabó István kocsissal Debrecenben együtt dolgozott. Később találkozott valakivel, aki hasonlított az eltűnthez, akivel beszélt is. Jóhiszeműleg vallotta tehát, hogy találkozott a kocsissal. Azt, hogy erről ki értesítette a csendőrséget, nem tudja.

Szabó Lajosné, az elhunyt kocsis anyja. Takaritoné egy tanyai iskolában, a testvé-

rei segítik. Az elhunyt a kisebb fia volt. Tizenkét éves kora óta segítette. A fia Kishegyesre, tudása nélkül szegődött Szabó Mihályhoz kocsisnak. Egy héttel az eset előtt látta utoljára fiát. Tejet hordott a Rickl-tanyára, akkor az öreg Szabó mondta: „Nem ment haza a fii? Mert péntek óta eltűnt.”

— En akkor megütöttem. — folytatja — majd mikor egy hét múlva sem került elő, a nővére, Söreginé, bejelentette az esetet a csendőrségnél.

— Honnan jött a gondolatra, hogy a fiát megölték?

— Mindenki avval fogadott, akivel találkoztam.

— Mikor tudta meg, hogy a holttest ott van a Kállay-tanyán eltemetve?

— Január 7-én unokatestvérenek Szabó István kondás mondta: „Nem is lesz az meg, mert agyon van ütve!” Azt is mondta, hogy Szekeres Sándor tud a dologról. Akkor jelentették a csendőrségnél. Itt Szekeres kihallgatták s mindent bemondott, csak a holttestet nem találták.

— Szabó Mihály is nyugtalan volt. Kérdezte, mi van? Azt is mondta egy alkalommal: „Volt egy szó a fiuk közt, de nagy szó!” Ő ásatni akart a földön, Szabó Sándor adott tiz forintot, hogy kutassák. De az öreg Szabó Mihály rámondott: „Minek adtál neki!” Mikor ebből a pénzből fogadott is embereket, Szabó István izentette: „Nem szabad kijönni a földre!”

— A gazdait dicsérte, vagy ócsárolta?

— Azt mondta, hogy az István gazda sokszor rosszul bánt vele.

A koronájának.

Ujj István: 14 éves. Ujj Gábor testvérbátyja. Cseléd volt Szabó Mihálynál. Szekeres Feri volt a pajtása, aki libapásztor volt. „Szomorú bogár“-nak nevezte az elhunyt. A libapásztort pedig „gyakornok“-nak. Ők viszont „erőművész“-nek és „benfités“-nek nevezték. Elmondja a vacsora, meg a morzsolás lefolyását. Ő az istállóban aludt Szekeres, Ujj Gábor és Szabó Istvánnal. Guta a gazda fiával aludt, melyet egy fal választott el az ő nyugvóhelyüktől. Morzsolás után ő, bátyja és Szekeres mentek lefeküdni. Beszélgetést hallott, majd látta, mikor a gazda megrugta a kocsist: „Ne gunyold a többit!” Aztán összementek, majd a gazda odaszólt Gutának: „Hozz egy ütőeszközt, had üssem agyon!” Fel is ismeri az ásót, melyet a gazda Gutától elvett és kétszer rásütött Szabóra. Guta is megütötte egy fával. Aztán a gazda egy puskát hozott és belelőtt a kocsisba. — Az ól ajtajából látta, amikor a halott saroglyán elvitték. Másnap a gazda kérdezte, látták-e az előbbieket. Mikor mondták, hogy látták, azt mondta, ha megmondják beléjük lő. Ujévig volt Szabó szolgálatában, akkor elött, mert félt, hogy eljár a szája és akkor gazdája végez vele. — Többször kérdezték az esetről a csendőrök is, de nem merete megmondani a valóságot.

Szekeres Sándor: 14 éves lesz. Szabó Mihálynál volt libapásztor. A kocsis „gyakornok“-nak nevezte. Elmondja a tengeri morzsolás körülményeit. Látta, amint a gazda és a kocsis összeveszttek. Majd Guta ásót hozott, ezt a gazda kivette a kezéből, feibe vágta Szabó Istvánt, aki elesett. Aztán puskát hozott a házból, letérdelt és úgy lőtt bele a leütött emberbe. Aztán rudon elvitték a holttestet. Ő akkor lefeküdt és másnap hajnalig aludt. Ujlesztendeig volt Szabóéknál. akkor elment, mert nem szeretett ott lakni.

— A csendőrségnél mért vontad vissza a vallomásod?

— Mert félttem Szabó gazdától.

— Kinek beszélted ezt el először?

— Szabó Istvánnak, aki kérdezte, hogy Szabó István gazda ütötte-e agyon a kocsist.

— Megfenyegetett-e valaha?

— Vond vissza a vallomást, mert megöllek! — mondotta egy alkalommal.

— Nem ijedtetek-e meg?

Gyapju szövetek legujabb kivitelben
Gyapju szövetek legnagyobb választékban
Gyapju szövetek legolcsóbban

Szigoru szabott
árak mellett
szerezhetjük be

WEISZ ADOLF
posztóhereshedőnél, Debreczen, Kossuth-u. l.
(Első takarékpénztár palotájában.)

— En m
— Hogy
— A ga
elmentem, me

Sarmas

ván az utcán
szókött. Ők c
Söregi József
és elmondta
eltűnt, mer
ne közölte
nevezettek és
lentkezett, ak
agyon a koc
vallomását. E
aki azt mond
kocsist. A ga
van szeretője
hozzá: „Mos
gól!” Hol? „E
ta. Erre ő fel
dotta, nem já
Szabó István

— Engen
tés. Ascend
magát, hogy
két kocsist v
is vették. Mir
Guta János a
ta, hogy haza
semmi vény
dikán délután
dolgot.

— Aznap
ki azt mondta
azt nem tudja
hogy a gazda
„Hozd el, ez
seje lesz, azt

— Ujj Gá
színére. Mécs
dától pedig ás
esen ásója.
adott ásót. H
találták a hul
tük. Kérte, b
megengedték.
sirjatok, nem
járásörmester
János fenntar
bó dacosan m
lok szóba!”
nem volt szó.
Gutát, aki ott
még Szabó h

— Próbá
után a csendő
— A Sör
tak az örsre,
gazda az egy
vacsorára. Ez
Szabó Ist
hallgatták ki
aki még ordít
vallomását.

Kardos S
a vallomásokr
hogy csak tár
tanuknak, kül
hogy a tanuk
által csak ok
— Szekeres
Szabó Istvánt
„díszno gazem
ta vissza terh
Elnök hol
elnapolja.

Köz

— Szaba
iskola VIII. sz
ingyenes gyor
la kereskedel

Tulha

— Én megijedtem és elbuitam.
— Hogy mentél el?
— A gazda nem akart elengedni, de én elmentem, mert nem akartam maradni.

A csendőrség munkája.

Sarmaság csendőrösvezető: Szabó István az utcán mondta neki, hogy kocsisa megszökött. Ők csak akkor avatkoztak be, mikor Sőregi Józsefiné az elhnyt anyjával megjelent és elmondta, hogy nagyon gyanus neki a fiu elüinte, mert lehetetlen, hogy anyjával ezt ne közölte volna. Később ismét megjelentek nevezettek és bejelentették, hogy egy fiu jelentkezett, aki bevallotta, hogy a gazda ütötte agyon a kocsisat. Később azonban visszavonta vallomását. Ekkor jelentkezett Szabó János, aki azt mondta, hogy ő Debrecenben látta a kocsisat. A gazda is mondta, hogy Létán is van szeretője. Április 30-án pedig így szólt hozzá: „Most már tudom, hol van a csavargó!” Hol? „Egerben!” Veres Jánostól hallotta. Erre ő felkereste nevezettet, aki azt mondta, nem járt soha Egerben, nem is ismeri Szabó Istvánt.

— Engem — mondja bántott ez a fölültetés. A csendőrség pedig arra határozta el magát, hogy újból bevezeti a nvomozást. A két kocsisat vasárnap, május 2-án őrizetbe is vették. Mind a kettő tagadott. Harmadikán Guta János anyját kikérdezte, aki bevallotta, hogy hazahozta fia a ruháját kimosni, de semmi vérynyomot sem talált rajta. Harmadikán délután aztán Ujj Gábor *beismerte a dolgot*.

— Aznap nyomban kikérdezte Gutát, a ki azt mondta: „Én is beismerem!” Azonban azt nem tudja, hol a hulla. Azt is bevallotta, hogy a gazda elküldte a kocsis holmijáért: „Hozd el, ezt is betemetjük, most ugyis el-seje lesz, azt mondjuk, megszökött!”

— Ujj Gáborral aztán elmentünk a helyszínére. Mécseset kértünk Szabónétól, a gazdától pedig ásót. Ez azonban azt mondta, nincsen ásója. Később azonban az asszony adott ásót. Hetvenöt centiméterre már megtalálták a hullát. Akkor Szabót őrizetbe vették. Kérte, bucsuzzon el a családiától. Ezt megengedték. A leányának azt mondta: „Ne sirjatok, nem én vagyok a gyilkos!” — Jankó járásőrmester hallgatta ki. Ujj Gábor és Guta János fenntartották vallomásaikat. Mig Szabó dacosan mondta: „A csendőrökkel nem álllok szóba!” Az első beismeréskor lövésről nem volt szó, ezért kivitték a helyszínére Gutát, aki ott bevallotta, hogy az ütés után még Szabó bele is lőtt a kocsisba.

— Próbált-e a gazda az első nvomozás után a csendőrökhöz férközni?

— A Sőreginé panasza után levelet hoztak az őrsre, melyben az állott, hogy Szabó gazda az egyik kocsimában szívesen látja vacsorára. Ezt azonban visszautasította.

Szabó Istvánt a csendőrbiztosi szobában hallgatták ki s a gverek látta Szabó Istvánt, aki még ordított is. Azután vonta vissza vallomását.

Kardos Samu védő folyton kommentálja a vallomásokat. Mire elnök figyelmezteti, hogy csak tárgyilagos kérdéseket adion fel a tanuknak, különben kénytelen lesz megtiltani, hogy a tanukhoz kérdést intézzon. Mert ez által csak ok nélkül nyújtja a tárgyalást.

Szekeres Sándor azt mondja, hogy látta Szabó Istvánt a rendőrségen, aki szidta és „disznó gazember”-nek nevezte. Ezután vonta vissza terhelő vallomását.

Elnök holnap reggel 9 óráig a tárgyalást elnapolja.

Közoktatás

— **Szabad Iskola.** Szombaton a ref. főiskola VIII. számú akadémiai termében az ingyenes gyorsirási tanfolyamot László Béla kereskedelmi iskolai tanár folytatni fog-

ja. A tanfolyam este 6 órakor kezdődik. Már előre is nyomatékosan felhívjuk a közönség figyelmét, hogy Vigh Bertalan hétfőre hirdetett előadása a fémipari szakiskolában (Széchenyi-utca végén) lesz megtartva.

Színház

HETI MŰSOR:

SZOMBAT: Limonádé ezredes. énekes vigjáték. Uj betanulással. (C bérlet.)

VASÁRNAP: Délután Hoffmann meséi, operett. (Mérsékelt helyárrakkal.)

VASÁRNAP: Este Sarkantyú, színmű. Ujdonság. (Kisbérlet.)

Pröhle tanár a színházban

Sokáig felejthetetlen estének az emléket hoztuk el ma a színházból. Dr. Pröhle nyiregyházi tanár tartott előadást a törökökről.

Meleghangu törökbarát dicsőítést hallottunk és a nekünk annyira szimpatikus török nemzettel szemben valami olyanféle érzésünk volt, mint azzal a letört gavallérral szemben, akinél gálansabb ember nincs a világon, akit szánunk mélyen, de tiszteljük az uri voltát a letörtségében is.

Ez a teljesen törökérműsége az előadásnak tette azzá, hogy új szempontokból láttunk sok mindent megvilágítva. Elmondta Pröhle tanár a török birodalomnak, enuck a szédületesen nagy karriért csinált ma letört nemzetnek a vázlatos történetét egészen a napjainkig és szinte megfogható érvekkel magyarázta meg, hogy Törökországot nem azért fogják elseperni az európai nagyhatalmak, mert nem halad, mert eszi a keresztény alattvalóit, hanem mert rendcsinálás címén fel kell már darabolni és nem azért vész el Törökország, mert gyenge, hanem mert szeretnénk látni — ugymond — egy országot, amelyre, ha az európai nagyhatalmak kimondják a pusztulást, hát az el ne tűnjön Európá térképéről.

És most két dolgot. Ha a direkcio meghív előadást tartani egy ilyen tekintélyes tudóst, akkor, eltekintve attól, hogy kimérik neki az időt, percet, ameddig az előadása tarthat, óvakodjanak egy olyan utálatos izléstelenségtől, hogy beintsenek neki a színpadra, hogy fejezze már be, mert már öt perccel tovább beszélt és Pröhle tanár emiatti zavarát az egész publikum pótmulatságára használják fel.

Másodszor ne jöjjön Debrecenbe senki komoly és érdekes dolgokról előadást tartani, mert hogy tapsol a publikum neki, ezt a dicsőséget nem ellensúlyozza egy csöppet sem, az, az intelligencia teljes hiányát mutató viselkedése a publikumnak, amelyet külsőleg a hangos diskurálás, hangos ásitás és a hangos nevetésben hoz kifejezésre. Ha nem hangzik furcsán: úgy nézett ki az egész nézőtér, mint egy nagy, nagy karzat.

Lais.

Limonádé ezredes. Szombaton e hó 30-án lesz az idény egyik legnépszerűbb énekes vigjáték megismétlése s hogy az érdeklődés fokoztassék, a két legjobb szerepet megcserélték. Az ezredes szerepét, amelyet eddig Máthé játszott Kassay fogja játszani, míg a kutyamosót Kassay helyett Máthé játsza. A többi főszerepeket Borbély Lili, H. Serfőzi Etel, M. Tordai Erzs, Falussy, L. Farkas, Szabó, Pethő, Székely, Vámos Gizi játszák.

Leányvásár. Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal „Leányvásár” nagy operett kerül színre.

A Párisi élet reprize vasárnap este kerül bemutatóra. Az operett főszereplői lesznek: Borbély Lili, Csanády Irma, Aranyossi Nusi, M. Tordai Erzs, Falussy, Kassay, Székely, Szabó, Bérczi, Máthé, L. Farkas, Vámos Gizi, Szászalmi.

III-ik Richard. E klasszikus tragédiára készül most a drámai személyzet. A rendezést Kemény Lajos nagy ambícióval végzi. Egy ilyen klasszikus előadás társulatunknak ünnep napot jelent, miért is már most felhívjuk a közönség figyelmét.

HIREK

— **A király.** Bécsből táviratozzák: A király ma a megszokott időben kelt fel és a szokásos jelentéseket fogadta. A felség egészségi állapotáról elterjedt riasztó hírek alaptalanok.

— **Az új hercegprimás esküje.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Csernoch János az új hercegprimás december 5-én fogja letenni az esküt a király kezébe.

— **Katonai tanácskozások.** Bécsből táviratozzák: December első napjaiban nagy katonai tanácskozás lesz Bécsben, amelyen katonai belszervezeti ügyekről fognak tanácskozni.

— **Szerb fenyegetések.** Szegedről táviratozzák: Tallián Béla a napokban levelet kapott, amelyben azt írják, hogy kastélya, amilyen fényes, olyan véres lesz, megölnek abban mindenkit, aki a szerbeket szidja. A levelet nem vették nagyon komolyan, de a mult éjjel vasvillás embereket láttak közeledni, akik azonban a fegyveres cselédség elől elmenekültek. Most azután a kastélyt állandóan őrzik.

— **Gyermekek felruházása.** Csendes, szinte családias, de rendkívül megható ünnepség színhelye volt tegnap a r. kath. főgimnázium tornaterme. Tegnap délután 3 órakor tartotta itt a „Csütörtöki felolvasó estét” rendező bizottsága szokásos ruha kiosztását s mintegy 150 gyermeket látott el cipő, kabát vagy ruhával azon felolvasó esték jövedelméből, mely „Csütörtöki felolvasó esték” néven oly annyira közismert s amely esték magas irodalmi s művészi színvonaluk által nem csak a humanizmusnak, de a kulturának is hatalmas előmozdítói. Lóky Béla dr., a rendezőbizottság lelkes s fáradhatlan buzgalmu vezetője rendkívül kedves s magas röptű beszéddel nyitotta meg az ünnepséget, megemlékezvén beszédében arról, hogy az ideig tartott 9 ruhakiosztáson több mint tizenhatezer korona értékű cipő, ruha s kabát került kiosztásra a szegény nyomorgó gyermek népség között, mely összeg mint a csütörtöki felolvasó esték jövedelméből került össze. Hát még a sok pénzbeli segély! Ez a tény maga igazolja az esték látogatottságát! Megható volt nézni a sok rongyos, mezitlábos gyermek arcán a felvillanó örömtele mosolyt. A boldogságtól ragyogó szemeket, midőn az új ruhát felhuzta, az új köpönyeget magára öltötte a borzas kis nebuló. A bizottság tanstület, érdeklődők csoportja meghatva nézték eme kedves jeleneteket, míg a ruha kiosztás végeztével egy felruházott szegény leányka csinos közsönő beszéde s dr. Lóky gyönyörű záró szavai után, a szép kis ünnepség véget ért.

— **Telefon-könyvecskék,** csakis Debrecen és ezen hálózathoz tartozó községeket tartalmazók, felakasztható zsinórral, mai napig lezárva, 40 fillérért kaphatók lapunk kiadóhivatalában.

Tulhalmozott raktár miatt

férfi-, női-, gyermekcipők még nem létezett áráhért lesznek eladva. Amerikai cipők 12 K-tól feljebb.

Fischer Menyhért

Piac-utca 9. szám.

Friedmann Sámuel
bádigos és vízvezeték-szerelő
:: műhelyét áthelyezte ::
József kir. herceg-u. 60. szám alá, ahol mindennemű vízvezeték-, épület- és műbádigos munkákat jutányosan készít bádigos mesterek részére is.

Megbecsülhetetlen
és megfizethetetlen gyógyszerül szolgál **rheuma, köszvény, húlós okozta hasogatódás, nyilallás és szuródásoknál** a kiváló hatású

Csillag növényessz.

Hírét és közkedveltségét különösen annak köszönheti, hogy fent nevezett bajoknál kitűnő hatása van és már rövid idei használat után javulás és gyógyulás áll be.

Gyomorgyengeség, szélgyörcs, fejfájás, köhögés, mellszorulás és több naponként előforduló bajnál :: kipróbált hatása van a ::

„Stella növény essentia fluid“-nak
1 üveg ára 40 fillér.

Mindkét kitűnő gyógyhatású szer több évi tapasztalás és kipróbálás után került forgalomba. Kiváló hatásuk rendkívül kedvelt és ismertette ugyannyira, hogy a legelterjedtebb házi szereknek tekinthetők.

Kapható a készítő **REICHARD SÁNDOR**
Csillag gyógyszertárában
Debreczen, Árpád-tér.

1973 - 1912. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 3485-1912. számú végzése folytán közhíré tétetik, miszerint Halle és Kaufmann kereskedő cég részére 300 kor. tőke, ennek 1912. év június hó 30. napjától számítandó 6% kamatai és az eddig összesen 80 kor. 09 fill. perköltség erejéig 1912. évi szeptember hó 14-én bíróilag lefoglalt és 2300 koronára becsült női kabátok és kalapokból álló ingóságok **1912. évi december hó 4-én délelőlt 8 órakor** kezdetét veendő és alperes cég üzletében Piac-utca 16. számú háznál megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, — szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

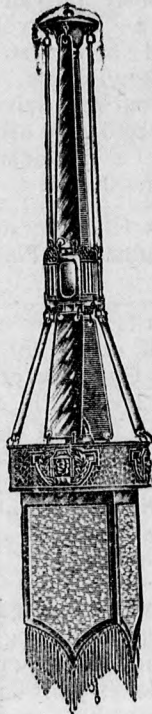
Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik. Debreczen, 1912. évi november hó 18.
Török Péter, bírói kiküldött.

Nézzé meg a

Donogán és Somossy
feltűnést keltő kirakatait.

Debreczen, Kistemplombazár.

Magyar Fém- és Lámpaárugyár
Részvénytársaság
debreczeni fiókja
Piac-utca 85.,
a Royal-szállodával szemben.

Ajánlja
az őszi idényre a legújabb stylusu

petroleumlámpáit, villany- és légszecsillárait, valamint **diszmutárgyait**

a legelőbb kivitelű a legpazarabbig.

Hazai gyártmány.
Ujdonságok megérkeztek
Valódi Királyolaj.

Kérjük a nagyérdemű közönséget, raktárunkat becses látogatásával megtisztelni.

Milliók
használatjára
köhögés,
re. edtség, katarrhus, elnyálkásodás, görcs és szamárhurut ellen

KAISER-féle Mell-Karamellákat
3 fenyővel

6050. Kéreg ig bizonyítvány orvostól és magánostól biztosítja a sikert.
Rendkívül jó ízű és kellemes BONBON.
Csomagja 20 és 40 fill. Doboz 60 fill. Kapható: Mihalovi s. J., Gró-z Nagy Ferenc, Dr. Szelényi Árpád, Kubek Sándor, Steiner Manó, Muraközy László, Harsányi Lajos gyógyszerészeknél, Józsa és J. na és Központi drogeriákban Ujfehértó Trón Gyulánál, Ér-Mihályfalván Mátrai Ákosnál. Derecskén Benkő Sándornál.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Néhai Kertész Miklós hagyatékának csőd-tömegéhez tartozó és a csődleltár 371—375. tételei alatt foglalt 309½ kilogramm bors és 1419½ kilogramm kávé, továbbá a csődleltár 202, 230, 324, 326, 342, 347, és 358. tételei alatt felvett üzletberendezés kivételével a csődleltárban foglalt, még el nem adott, az érdeklődők által mától kezdve 1912 december 2-ikáig bezárólag naponként délután 3—6 óráig néhai Kertész Miklós Csapó-utca 5. szám alatt levő üzleti helyiségében megtekinthető, összes áruk zárt ajánlati versenytárgyalás útján fognak eladatni.

Felhivatnak ajánlattevők, hogy a fenti árukra vonatkozó zárt ajánlataikat **1912. évi december hó 3-ik napjának déli 12 órájáig** dr. Freund Jenő ügyvéd, csődválasztmányi elnökhöz (Piac-utca 70.) nyujtsák be s a megajánlott összegnek legalább 10%-át ugyancsak a csődválasztmányi elnök kezéhez, ajánlatuk benyújtásával egyidejűleg bantpénzül tegyék le.

Ajánlatok tehetők a leltár 371. t.—375. t. alatt foglalt borsra és kávéra és a kiárúításból visszamaradt árukra együtt, vagy külön a borsra és kávéra és külön a kiárúításból visszamaradt árukra.

Az áruk mennyisége és minősége tekintetében a csődtömeg semminemű szavatosságot nem vállal.

A vételi ügylet az ajánlattevőre nézve ajánlatának a csődválasztmány által történt elfogadásával, a csődtömegre nézve ellenben a csődbíróság jóváhagyásával válik feltétlenül kötelezővé.

A vételi illetéket, valamint a 371—375. t. alatti árukat terhelő vámot és fekbért vevő a sajátjából köteles fizetni.

A kiárúításból visszamaradt árukat köteles vevő legkésőbb 1912 december 5-én déli 12 óráig az üzlethelyiségből elszállíttatni, úgy hogy az teljesen kiürítve a bérbeadó tulajdonos rendelkezésére bocsátható legyen.

A csődválasztmány a beérkező ajánlatok felett **1912 december 3-án délután** fog határozni és feltétlenül fenntartja magának a jogot, hogy azok közül szabadon válszthasson, vagy ha azokat megfelelőeknek nem találná, azok visszautasításával a csődvagyon értékesítése tekintetében újabb határozatot hozhasson.

Debreczen, 1912 november 28.

Dr. Harsányi Miklós,
ügyvéd, tömeggondnok.
(Lakik: Csapó-utca 1. sz.)

Ha fázik a keze,

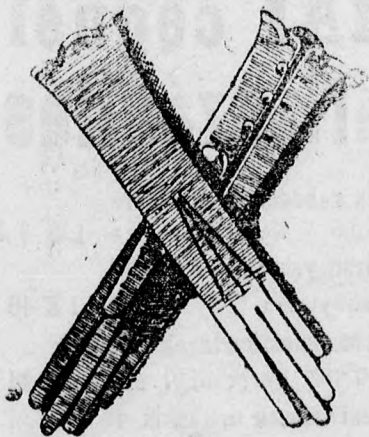
el ne mulassa felkeresni

SCHÖN SÁNDOR

keztyű, kötszer és orvosi műszertárát

Piac- és Csapó-u. sarok,

hol a legjobb kivitelű téli szövött, kötött és bőr bélelt keztyűk óriási választékban vannak felhalmozva.

Téli szövött női keztyűk . . . . . —.40 fillértől feljebb
Téli szövött férfi keztyűk . . . . . —.60 fillértől feljebb
Téli bőr bélelt női keztyű . . . . . 2.— koronától feljebb
Téli bőr bélelt férfi keztyű . . . . . 2.— koronától feljebb

Saját gyártmányu glacé-, szarvasbőr- és antilop-keztyűk minden kivitelben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szög 50 fillér, azontul minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér

Vastag betűből szedett minden szó 10 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozásnál tessék válaszbélyegyet csatolni.

Allást keres

Cimbalom tanárnő magán órákat vállal. Cim leadandó kiadóhivatalban.

Allást kap

Korona-vendéglő részére (Csapó-utca 17.) egy óvadékképes szakember **üzletvezetőnek** kerestetik. Keresztény emberek előnyben részesülnek. Értekezni lehet a Korona-vendéglő kimerési helyiségében, Krausz Lajos tulajdonosnál.

Német leány, aki a háztartásban is segít, 4 éves leányka mellé december 1-től felvétetik a kiadóhivatalban megtudható címnél.

Mindenes, aki jól főzni is tud, alkalmazást nyerhet. Cim a kiadóhivatalban.

Lakás

Különbejáratu butorozott szoba előszobával együtt kiadó. Hatvan-utca 16. sz.

Különféle

Faj rózsaburgonya, tartós áru, kapható kicsinyben és nagyban a Deutch-féle üzletben.

Gyermekjátékok, franciababák, babakocsik, hintalovak, plüsz- és posztó-állatok, társasjátékok, porcellánedények, chinaezüst ajándéktárgyak **legnagyobb választékban** mesés olcsón, Schwarz M. L.-nél Piac-utca 52., a megyeház mellett.

Kopirkönyvek olcsóbban mint bárhol, Heller patent, állandóan kaphatók Hoffmann és Kronovitz cégnél Piac-utca 49.

Könyvek! Kották! Söt ujabban megjelent művek is **féltáron Harmathy-nál**, Fűvészkert-u. 14. (Püspöki palotához 5-ik ház.)

Önt is érdekli! Női és férfi kabátok óriási raktár végett heti vagy havi részletfizetésre is gyári árban kaphatók. Vásznon, kanavász, szövetek soha nem létezett olcsó árakban. Kohn Hermann utóda Zemlinier Arthur, Hatvan-u. 17.

Egy jó karban levő nagy varrógép eladó. Alkalmos bőr- és ruhavarráshoz is. Tanító-utca 4. sz.

Vízvezeték, csatornázás, központi fűtéseket szakszerű kivitelben **jótállás** mellett. — Torvraizot és költségvetést díjtalanul készítenek. Házak évi iókarban tartását csekély díjazásért elvállalom. Gyenes Antal, Miklós-utca 29. sz. Telefon szám 379.

Kitűnő forgalmu helyen egy nékség lakással és üzlethelyiséggel esetleg azok nélkül kiadó. Értekezhetni Schön Sándornál Piac- és Csapó-utca sarok.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre, Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi- fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor a mai naptól fogva olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközölnön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Néhány száz bevásárlási könyvecske akár egy tömegben vagy egyenkint jutányosan eladó a kiadóhivatalban, Piac-utca 49.

Kukoricadaráló, egyttal használható bármilyen gabona darálására 11 K; továbbá kukoricamorzsoló 4 K 60 fill. Singer Dezső Budapest, Aradi-utca 22. sz.

Kályhacsövek, majdnem új, kaphatók. Cim a kiadóhivatalban.

Új szálloda, Merkur-szállodám Hatvan-u. 61. sz. a., melyet ujonnan a legnagyobb kényelemmel és eleganciával berendeztem és modern kávéházamat megnyitottam. — Hónapos szép szobák kaphatók. Szíves pártfogásba ajánlom. Üzletvezető vagy bérlő kerestetik a kávéházra és a szállodára. Esetleg külön-külön. Emerich Arnold.

Még kiraradt üzleti könyvek felette olcsón kaphatók lapunk kiadóhivatalában Piac-utca 49.

Ha szándékszik pénzt takarítani, úgy olvassa el e hirdetést. Gyermek cipők 20/25 tartós, téli bélés 2 kor. 40. Gyermek cipők 26/28 tartós, téli bélés 3 kor. Fiu és leány cipők 29/34 tartós, téli bélés 4 kor. Fiu csizma 4 kor. 40.-től feljebb. Fiu ruha 4 kor. 40.-től feljebb. A legtartósabb **lérfi női** cipők nagy választékban. Kalapok, sapkák és férfi divat cikkek nagyon olcsón Klein Izsó nál, Csapó-u. 18

Piac 85., eladó borhűtő és állvány bodegának vagy hentes üzletnek, ugyanott egy nagy bolthelyiség a lámpagyár mellett bérebeadó. Értekezni Wiener zsák- és ponyva-üzlet Kossuth-u. 27.

Butorok beraktározására alkalmas tágas, száraz, nagyobb raktári helyiség kerestetik. Cim a kiadóhivatalban.

PALMA

valódi KAUCSUK-CIPŐSAROK DOBOZA, MINŐSÉGE: ARANY

BUTOR!

Telefon 377. és 484. sz.

Modern asztalos és kárpitos butorok, lakberendezések, menyaszonnyi kelengyék óriási választékban.

Varga József
Debreczen, Piac-utca 44. szám

Ujonnan átalakítva

Wien Hotel de l'Europe Wien

II., Asperngasse, Praterstrasse.

120 szoba és szalon Felvonó, fürdők, villamosvilágítás. Semmiféle külön díjazás. Központi fűtés. Mérsékelt árak.

Simonffy- utca 55.	Ruhafestő.	Szechenyi- utca 6.
GÖZMŰSŐ.	Wacha Róbert Debreczen. Telefon 840. Telefon 840. Vidéki megkeresések és megbízások a főüzletbe: Simonffy-u. 55. sz. intézendők.	Agytoll- tisztító.
Varga- utca 35.	Vegyí-tisztító.	Verbőczy- utca 14.

SZABÓ LAJOS FIAI cégnél karácsonyra nagy árleszállítás.

Téli ruhaszövet 115 cm. széles métere K 2.— Karácsonyi ára	1 K 20 f	Blouse és ruhahelyek métere K 3, 4, 6.— Karácsonyi ára	1, 2 3 K
Angol divatszövet 135 cm. széles métere K 3.40 Karácsonyi ára	2 K 20 f	Színes bársonyok métere K 2.50 Karácsonyi ára	1 K 40 f
Double kosztümelme 140 cm. széles métere K 5.— karácsonyi ára	3 K — f	Jó mosó cosmanosi karlonok métere 90 fill. Karácsonyi ára	— K 44 f
Francia gyapju Delin métere K 1.80 Karácsonyi ára	— K 90 f	Divat flanel vелеzek métere K 1 karácsonyi ára	— K 55 f

Kézitáskák, kötények, sálók, kendők rendkívüli lezállított árban!

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piac-utca 49, a főpostával szemben.